

Блок 1.(теоретичний матеріал)

Америка: загальна характеристика регіону

Америка – найбільший з регіонів світу. Він велетенською дугою, довжиною понад 14 тис. км, тягнеться через Західну півкулю Землі з півночі на південь. Загальна площа Америки становить 42,4 млн км², проживає 996,4 млн осіб, або 13,8 % населення світу, а виробляється 33,4 % світового ВВП, з яких 73,4 % припадає на США.

Склад регіону.1) Північна Америка (або Англо-Америка) – США, Канада. 2) Центральна Америка — всі країни від Мексики до Панами 3) Південна Америка охоплює територію материка. 4) Карибський басейн – країни та території у Атлантичному океані.

ЕГП вигідне: вихід до чотирьох океанів, більшості держав розташовані на перетині найважливіших транзитних шляхів, віддаленість від війн та конфліктів в Європі та Азії, Панамський канал.

Америка – регіон «молодої демократії». У Америці 35 держав, 23 залежні території (володіння Великої Британії, Нідерландів, Данії, Франції, США). Більшість держав — унітарні республіки. Тут немає жодної монархії. Усі суверенні країни Америки є членами ООН. Тут розташована наймогутніша в економічному та військовому аспектах країна володіє ядерною зброєю й виступає гарантом миру та безпеки в регіоні та світі.

У країнах Америки розміщено штаб-квартири ряду міжнародних організацій, у Нью-Йорку розміщується штаб-квартира ООН, у Вашингтоні – штаб-квартири Світового банку та Міжнародного валютного фонду.

Типи країн за рівнем економічного розвитку

США, Канада — *високорозвинені держави*, члени «Великої Сімки». Інші країни належать до групи держав, *що розвиваються*. Підтипи: 1) нові індустріальні країни (НІК) — Бразилія, Мексика та Аргентина (так звана «велика трійка»), а також наближуються Венесуела, Колумбія, Чилі; 2) «багаті острови» — острівні країни Карибського басейну; 3) країни середніх можливостей, які мають значний потенціал для економічного

зростання (зокрема Парагвай, Болівія, країни Центральної Америки); 4) найменш розвинені країни — Гаїті — найбільш бідна держава всією Західної півкулі, де 85 % населення живе за межею бідності, а понад 60 % громадян є безробітними та неписьменними. Куба є *країною з плановою економікою*. В ній збереглася командно-адміністративна економічна система.

Міжнародні організації

США та Канада — члени НАТО. Північноамериканська угода про вільну торгівлю — НАФТА: входять США, Канада, Мексика. Створена 1949 р. Штаб-квартира у Вашингтоні. Цілі: ліквідація митних бар'єрів у торгівлі, сприяння американсько-канадським капіталовкладенням у Мексиці.

Південний спільний ринок — МЕРКОСУР: Аргентина, Бразилія, Парагвай, Уругвай, Венесуела, а також п'ять асоційованих членів (Чилі, Болівія, Перу, Колумбія, Еквадор) та країна-спостерігач (Мексика). Створена 1991 р.

Цілі: скорочення або повна ліквідація митних зборів, узгодження діяльності в промисловості, сільському господарстві й транспорті, співробітництва у валютно-фінансовій та науково-технічній сфері. Штаб-квартира в Монтевідео (Уругвай).

Організація Американських держав (ОАД) — найбільше політичне об'єднання в Америці, охоплює майже всі країни регіону. Створена в 1948 р. Цілі: збереження миру в регіоні, перешкоджання діям міжнародної мафії та тероризму.

Природні умови. Америка — найбільш різноманітний за природними умовами регіон, який простягається від арктичних пустель та тундри на півночі Канади, через вологі екваторіальні ліси Бразилії, до степів та напівпустель Аргентини.

Рельєф регіону достатньо різноманітний. Сприятливі агрокліматичні ресурси, особливо виділяють північноамериканські прерії (США) та південноамериканська пампа (Аргентина). Розмаїття типів клімату.

Багаті та різноманітні мінеральні ресурси: руди чорних та кольорових металів (рудний пояс Кордильєр — Анд, Карибський басейн), нафта та природний газ (узбережжя й шельф Мексиканської затоки, затока Маракайбо), кам'яне вугілля (Аппалацький у США та Західний у Канаді); фосфорити (Флорида, США), алмази (Бразилія), смарагди (Колумбія), селітри (Чилі), графіт (Мексика). Завдяки багатству різноманітних ресурсів регіон називають «коморою світу».

Водні ресурси світового значення: річки Амазонка, Парана, Оріноко, Міссісіпі з Міссурі, Маккензі, Святого Лаврентія, Юкон, Колумбія, Колорадо. Найбільша внутрішня водна система світу — Великі озера: Верхнє, Гурон, Мічиган, Ері та Онтаріо. Багаті лісові ресурси: ліси Північної Америки та Амазонії. Рекреаційні ресурси: Центральна та Південна Америка набувають популярності своїм екологічним туризмом. Більше 170 об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО. Найбільше їх у Мексиці, США, Канаді та Бразилії.

Населення

Більшості країн Америки притаманний I тип відтворення населення та прогресивна вікова структура. Сучасна расова та етнічна структура населення регіону склалася за період колонізації шляхом змішування трьох основних її компонентів: індіанців, європейців, темношкірих африканців. США і Канада є багатонаціональними країнами. Більшість країн Південної Америки однонаціональні. Основна релігія – християнство. Додатне сальдо міграцій зберігається в Північній Америці, де розташовані США і Канада.

Середня густина населення в регіоні майже вдвічі менша, ніж у світі – 23,5 особи/км². Розселення нерівномірне, найбільш висока густина в Центральній Америці та країнах Карибського басейну. У Північній Америці рівень урбанізації понад 80 % (США, Канада), в інших субрегіонах – від 60 % до 80 %. Найвища частка міських жителів в Аргентині (понад 90%), найнижча (менше 20%) — в окремих острівних країнах Карибського басейну. Характерна хибна урбанізація.

Сектори економіки:

1. Первинний сектор економіки

Видобувна промисловість — багатий спектр виробництв.

- Нафта та природний газ: Техаський, Аляскінський, Каліфорнійський, Мексиканської затоки, Західноканадський, Маракайбський, Оринокський басейни; вугілля: Аппалацький (США), Західний (Канада) басейни;

- видобуток залізних та марганцевих руд: Лаврентійська височина, Бразильське плоскогір'я;

- видобуток руд кольорових металів: мідь (Чилі, Перу, Мексика), срібло, свинець, цинк (Мексика, Перу), уран (Канада, Бразилія), олово (Болівія, Бразилія), золото (Колумбія, Мексика), сурма, ртуть (Мексика), нікель (Куба), боксити (Ямайка, Суринам, Гаяна, Домініканська Республіка).

Сільське господарство В США та Канаді — багатопрофільне, високомеханізоване, високорентабельне з переважанням частки тваринництва. В інших країнах (за винятком Аргентини та Уругваю) провідна роль належить рослинництву.

Споживчий сектор: кукурудза, маніок, банани, картоплю, квасоля. Високотоварний сектор, плантаційне господарство: цукрова тростина (Куба, Бразилія, Мексика), кава (Бразилія, Колумбія), какао (Домініканська Республіка, Бразилія, Еквадор), пшениця (Аргентина), банани (Еквадор, Нікарагуа, Панама), бавовник (Мексика, Бразилія, Парагвай), овочі та фрукти (Мексика, Гватемала), орхідеї та інші квіти (Колумбія).

Тваринництво: скотарство, вівчарство, птахівництво (Аргентина, Уругвай, Бразилія, Мексика), розведення лам, альпак (Перу, Еквадор, Болівія).

Лісове господарство: Канада, Бразилія, Чилі, Аргентина; забезпечення деревиною паперової та будівельної промисловості, добування цінної деревини червоного дерева, кедр, рожевого дерева, бальси, збирання хінної

кори та кленового соку, листя чагарнику коки, чаю мате, чикле (для жувальної гумки), лікарських рослин, використання каучуконосів тощо.

Рибальство найбільш розвинене в Канаді, Бразилії, Чилі, Перу.
Аквакультура: в прибережних акваторіях Канади, США, Мексики, Чилі, Бразилії.

Вторинний сектор

Електроенергетика – 30% світового виробництва, з них 23% — США, Канада, Бразилія. Переважають ТЕС (нафтопродукти, природний газ, вугілля), в Канаді та Бразилії значна роль ГЕС. АЕС працюють у США, Канаді, Мексиці, Бразилії, Аргентині.

Чорна металургія – США, Канада, Бразилія, Мексика, Аргентина, Венесуела.

Кольорова металургія: мідь (Чилі, Перу, Мексика, США, Канада), свинець, цинк (США, Канада, Перу, Мексика), олово (Болівія), срібло (Мексика, Канада), алюміній (США, Канада, Бразилія, Аргентина, Суринам), глинозем (Ямайка, Гаяна, Домініканська Республіка).

Машинобудування. У США та Канаді – наукоємне, високотехнологічне виробництво авіакосмічної та військової техніки, автомобілів, електроніки, комп'ютерів, офісного обладнання.

У нових індустріальних країнах: автомобілебудування, верстатобудування літакобудування, суднобудування, сільськогосподарське машинобудування, електроніка та електротехніка (переважно філії американських, німецьких, японських італійських компаній).

Хімічна: США, Канада, Бразилія, Мексика, Аргентина, Чилі, Перу, Венесуела, Колумбія, Куба; нафтохімія, синтез мінеральних добрив, парфумерна та фармацевтична промисловість.

Лісова: Бразилія, Чилі, Аргентина, Колумбія — первинна обробка сирови Канада — целюлозо-паперове виробництво.

Легка та харчова — в усіх країнах регіону.

Основні промислові райони регіону

Найбільші промислові райони обробної промисловості сформувалися в США

2. Приатлантичний — наукоємне машинобудування, нафтохімічна, хіміко-фармацевтична, паперова, поліграфічна, легка промисловість.

3. Приозерний — чорна металургія, важке машинобудування, хімічна, нафтопереробна, харчова промисловість.

4. Примексиканський— нафтопереробка, нафтохімія.

У нових індустріальних країнах найбільші райони обробної промисловості тяжіють до столиць та великих економічних центрів: Сан-Паулу, Мехіко, Ріо-де-Жанейро, Буенос-Айрес; електротехніка, нафтопереробка й нафтохімія, метал обробна, автомобілебудування, електрометалургія, харчова, текстильна, швейна взуттєва.

Третинний сектор економіки

США, Канада — провідне значення мають фінансова сфера, торгівля, освіта, медицина, інформаційно-технологічні послуги. У країнах нової індустріалізації велику роль відіграють торгівля, транспорт, туризм. Головні центри фінансової та ділової активності — Нью-Йорк, Сан-Франциско, Бостон, Чикаго, Х'юстон, Торонто, Монреаль, Сан-Паулу, Лос-Анджелес, Мехіко, Буенос-Айрес. Країни Карибського басейну (Бермудські Острови, Барбадос, Домініканська Республіка, Антигуа і Барбуда та ін.) — туризм, фінансові послуги. Найбільша кількість туристів прибуває в США, Канаду, Мексику.

Нерівномірний розвиток транспортної мережі. Найгустіша мережа автомобільних за залізничних шляхів між США, Канадою, Мексикою. Найбільші морські порти: Лос-Анджелес, Ванкувер, Нью-Йорк, Філадельфія, Саванна, Колон, Сантус. Аеропорти: Атланта, О'Хара (Чикаго), Лос-Анджелес, Даллас.

Найбільші трансконтинентальні магістралі регіону — Панамериканське шосе, сполучає країни Північної, Центральної і Південної Америки; Трансамазонське

Шосе, від північно-східного узбережжя Бразилії через важкодоступні райони Амазонії до кордону з Перу. Країни «зручного прапора»: Панама, Багамські Острови, Антигуа і Барбуда.

Нерівномірність економічного розвитку субрегіонів Америки. Країни Америки в міжнародному поділі праці

США — головний інвестор регіону, постачальник передових технологій, наукоємної продукції, новітніх видів послуг. Канада та країни нової індустріалізації мають велику частку продукції добувної та обробної промисловості, експортують мінеральну та сільськогосподарську сировину, напівфабрикати, машинобудівельну продукцію середньої складності, хімікати, лісоматеріали, продукти харчування. В окремих країнах значного розвитку набула металургія, особливо кольорова на місцевій сировині.

Невеликі країни спеціалізуються на наданні фінансових, транспортних, туристичних послуг.

Перегляньте відеоматеріали:

Відео про історію відкриття Америки Христофором Колумбом

https://www.youtube.com/watch?v=8_xsXvMQ1Q0&ab_channel=24%D0%9A%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB

Підбірка відеоуроків 10 клас «Всеукраїнська школа онлайн»

<https://youtu.be/joYsBVNochM>

<https://youtu.be/4fuQ5YeDjqI>

https://youtu.be/jOt_NZkk2hI

<https://youtu.be/Ac95M5jUNpI>

Виконайте вправи:

Користуючись посиланням на інтерактивну карту повторіть політичну карту Північної та Південної Америки

<https://www.geoguessr.com/seterra/uk/vgp/3015>

<https://www.geoguessr.com/seterra/uk/l/sam>

Додаток для створення власних тематичних карт (наприклад для карти по типології країн за рівнем економічного розвитку або складу регіону)

<https://www.mapchart.net/americas.html>

Блок 2 Країни Америки (Теоритичний матеріал)

США

США – постіндустріальна країна, наддержава, світовий лідер за науково-технічним, фінансовим, інформаційним, військовим потенціалом.

Нині США є «чемпіоном» за продуктивністю праці, освоєнням Світового океану та космосу. Саме американські астронавти першими ступили на поверхню Місяця, а завдяки амбітному проекту Ілона Маска мають шанс бути першими на Марсі. Американський долар є головним розрахунковим засобом у світовій валютно-фінансовій системі. Інвалютні резерви центральних банків країн світу майже на 2/3 складаються з доларів, в доларах відбувається 3/4 операцій міжнародного банківського кредитування.

Основні чинники, що визначають місце країни в міжнародному поділі праці.

Економіко-географічне положення. Сполучені Штати Америки – держава у Північній Америці. Територія країни складається з трьох частин: Континентальні («суміжні») штати (48 штатів, 83 % площі, 99,3 % населення країни), штати Аляска та Гаваї. Країна межує на півночі з Канадою, на півдні – з Мексикою. На північному заході морськими протоками проходить державний кордон США та Росії. США має вихід до трьох океанів. Країна підтримує активні зв'язки з багатьма країнами світу. Держава наближена до важливих мінерально-сировинних баз Американського регіону, що їх

активно використовує у своєму господарстві. США має низку володінь, де розміщуються військові бази країни.

Науковий та технологічний потенціал. США мають найбільший у світі науковий та технологічний потенціал. Кількість науковців та інженерів, які зайняті у дослідженнях і розробках у США, перевищує аналогічні показники в усіх країнах Європи разом чи в Японії. Пріоритетним є фінансування прикладних і дослідно-конструкторських розробок. Найбільше вкладається коштів у розвиток військової та аерокосмічної сфер, машинобудування, електроніки, хімії, металургії, транспорту та послуг.

Працересурсний та споживчий потенціал. Сполучені Штати Америки – *багатонаціональна країна*, нація, яка сформувалася завдяки консолідації іммігрантів з різних частин світу.

Демографічна ситуація у США доволі збалансована. Природний приріст населення постійно скорочується впродовж кількох останніх десятиліть, проте досі має додатне значення, сальдо міграції додатне.

Розселення населення є нерівномірним. Найвища його щільність – на Атлантичному й Тихоокеанському узбережжях та поблизу Великих озер. Центральні та західні райони заселено дуже мало. Це пов'язано з рельєфом та посушливим кліматом. Частка міського населення становить майже 81 %. Мешканці США становлять лише 4,3 % населення планети, водночас ця держава споживає 33,4 % усіх матеріальних благ світу, що є найвищим показником для однієї країни.

Сектори економіки держави

Третинний сектор. У США розвинено практично всі напрями невиробничої сфери. Чільне місце за економічним значенням належить фінансовій та біржовій діяльності. США – світовий лідер у сфері науково-дослідних і дослідницько-конструкторських робіт. Цьому сприяє висока концентрація фінансових ресурсів, найсучасніше оснащення лабораторій та дослідницьких центрів, а також найкращі перспективи професійного розвитку і кар'єрні можливості для науковців, конструкторів, інженерів.

За кількістю зайнятих найбільшою сферою третинного сектору є освіта (у США розташовано провідні університети світу) та охорона здоров'я. На другому місці – оптова та роздрібна торгівля, що є основною сферою діяльності для дрібного та середнього підприємництва. Надзвичайно зросла роль онлайн-торгівлі, що дедалі більше витручає традиційні магазини. Динамічно розвивається туристична та транспортна сфери.

Вторинний сектор

США мають високорозвинуту і диверсифіковану промисловість. Особливе значення мають електроенергетика, транспортне та електротехнічне машинобудування, електроніка, кольорова металургія, хімічні виробництва. Традиційно важливою є роль старих виробництв: видобування корисних копалин, чорна металургія, виробництв тканин і харчових продуктів. Місце США в міжнародному поділі праці визначають здебільшого наукомісткі та високотехнологічні виробництва – хімічне, фармацевтичне, аерокосмічне, автомобілебудування, електроніка та електротехніка.

Розміщення виробництва загалом співпадає з географією розселення. Промисловість працює як на власній, так і на імпортованій сировині. Найвища його концентрація – на Атлантичному узбережжі (Приатлантичний осередок переробної промисловості), узбережжі Мексиканської затоки (Примексиканський), біля Великих озер (Приозерний).

Сільське господарство

Забезпечує потреби країни в основних продуктах харчування, експорт багатьох найменувань. Висока продуктивність та технологічна оснащеність. Тваринництво (68%): — м'ясне й молочне скотарство, свинарство, вівчарство, птахівництво. Для рослинництва США характерні високий рівень механізації та чітка зональна спеціалізація.

Канада

Канада – одна з найуспішніших економік світу. Канада є другою за розмірами державою у світі. У країні швидкими темпами зростає економіка,

бюджет має великий профіцит, а рівень безробіття низький. У країні стабільної демократії існує досконала правова система, рівень злочинності низький. Це постіндустріальна держава, яка є лідером в області фармацевтики, біотехнології та телекомунікацій.

Економіко-географічне положення. Канада – величезна за площею країна, що займає майже четверту частину Америки та половину площі субрегіону Північна Америка. Канада має вихід до трьох океанів, а також найдовшу берегову лінію. Всі її державні кордони по суходолу проходять зі США. Державний кордон між двома країнами є умовним.

Природні умови і ресурси Великі простори обумовили багатство її природних ресурсів. На Канаду припадає близько 30 % світової площі лісів (тайга). Прибережні акваторії океанів багаті на промислові види риби. Країна володіє значними запасами вугілля, нафти і природного газу (Канадський басейн), залізної руди та руд кольорових металів (свинцево-цинкових, нікелевих, алюмінієвих, золота, урану). Попри величезні простори країни, комфортні помірні природно-кліматичні умови для життя є лише на порівняно вузькій смужці на півдні, вздовж канадсько-американського кордону. Країна ефективно використовує свої величезні природні багатства: родючі землі, поклади руд чорних та кольорових металів, енергію річок, лісові ресурси.

Населення:

І тип відтворення, додатній природний приріст, додатне сальдо міграції. Густота населення 3,7 особи/км², нерівномірний розподіл: 90% зосереджено в південній, прикордонній зі США смужці. Рівень безробіття в країні становить близько 6 % працездатного населення, що є найнижчим за останні 30 років. Рівень урбанізації високий – 81,6 %. У Канаді поширено внутрішні міграції трудових ресурсів. Торонто є найсильнішим магнітом внутрішньо канадської міграції на сході країни.

Особливості сучасного розвитку країни. Постіндустріальна держава, має характерний подвійний характер економіки. Провідним

промисловим виробництвом залишається видобування мінеральних ресурсів; країна експортує до 80 % видобутої сировини.

Основні чинники, що забезпечили економічне зростання: 1) багаті природні ресурси; 2) заохочення імміграції; 3) широке залучення іноземного (у першу чергу США) капіталу.

Третинний сектор. Найбільше значення сфера фінансів, страхування, управління нерухомістю й компаніями, оптова та роздрібна торгівля, туризм (20 млн туристів щорічно). Найбільші центри — Торонто, Монреаль.

На світовому ринку Канада знама видобуванням палива та рудної сировини, металургією, машинобудуванням, агровиробництвом. У розміщенні промисловості Канади є цікава особливість: виробництва, що переробляють сировину і працюють здебільшого на експорт (кольорова металургія, деревообробне, целюлозно-паперове), розташовані у невеликих населених пунктах, тоді як більш складні, що більше орієнтуються на внутрішній ринок, сконцентровані у великих містах.

Вторинний сектор. Промислову спеціалізацією держави в міжнародному поділі праці визначає машинобудування. Серед провідних його виробництв – автомобілебудування. Тут працюють потужні збиральні підприємства іноземних виробників, переважно із США та Японії. Велике значення має аерокосмічна промисловість. Канадські компанії беруть участь у міжнародних проектах з виробництва обладнання для космічних апаратів та літаків.

Для багатьох провінцій **первинний сектор** економіки є основним джерелом надходжень. Маючи багату мінерально-сировинну базу і високий рівень технологічної оснащеності, що дає змогу освоювати ресурси в суворих кліматичних умовах півночі, Канада сформувала потужну гірничовидобувну промисловість.

Сільське господарство. Високотоварне, багатопрофільне, високо технічно оснащене. Забезпечує власні продовольчі потреби, значна частка експортується. Сільськогосподарські угіддя 6,8 %. Рослинництво: пшениця,

ячмінь, кукурудза, соя, ріпак, цукровий буряк, овочі, фрукти. Тваринництво — молочно-м'ясне скотарство, свинарство, птахівництво, оленярство, звірівництво.

5. Зовнішньоекономічні зв'язки

Експорт: машини й обладнання, хімікати, пластмаси, деревина, мінеральна сировина та напівфабрикати, пшениця. Імпорт: технології та промислове обладнання, електроніка, товари легкої промисловості. Головні партнери: США, Китай, Мексика, Велика Британія, Японія. Канада й Україна — тісні двосторонні відносини. Україна експортує залізничні локомотиви та комплектуючі до них, металеві вироби, ядерні реактори, котли, машини, іграшки; імпортує машини та устаткування, рибу й морепродукти, аерокосмічну й фармацевтичну продукцію.

Бразилія

Бразилія – нова індустріальна країна з величезним економічним потенціалом. Вона займає 20 % території американського регіону, в якому проживає 21 % населення Америки. Країна має надзвичайно багаті природні ресурси, унікальні умови для успішного ведення сільського господарства, величезні трудові ресурси.

Економіко-географічне положення. Бразилія – морська держава: третина її кордонів проходить узбережжям Атлантичного океану, розміщена в східній та центральній частинах Південної Америки й межує з країнами, що розвиваються, які мають різний рівень економічного розвитку, й активно співпрацює з ними.

Природно-ресурсний потенціал. Природні умови Бразилії в цілому сприяють освоєнню її території. У рельєфі переважають рівнини, клімат більшої частини країни дуже теплий і вологий.

Бразилія володіє величезними лісовими, земельними, водними й гідроенергетичними ресурсами. Із її надр видобувають понад 50 видів різноманітних корисних копалин. Бразильське плоскогір'я – основний видобувний район, де залягають руди чорних і кольорових металів (нікелеві,

алюмінієві, поліметалічні, ніобієві, танталові, берилієві, золото), а також нерудні копалини – апатити, фосфорити, кам'яне вугілля, алмази.

Населення Бразилія - однонаціональна держава, населення розміщене вкрай нерівномірно – воно сконцентроване уздовж узбережжя Атлантичного океану: у приокеанській смузі завширшки близько 300 км зосереджено 90 % усіх мешканців і стільки ж промислового та сільськогосподарського потенціалу. Бразилія має надзвичайно високий рівень урбанізації – 85,4 %. Через великі темпи урбанізації більшість міського населення не має роботи та елементарних умов для існування. Околиці великих міст перетворюються на квартали нетрів – фавели, в яких живуть найбідніші верстви населення. Це квартали, де лютують злочинність та інфекційні хвороби. У зв'язку з високим рівнем безробіття для Бразилії характерне негативне сальдо міграцій.

Сектори економіки

Належить до групи країн, що розвиваються, підтип — нова індустріальна країна. Чинники, що забезпечили економічне зростання: 1) унікальна природно-сировинна база; 2) імміграція та демографічні процеси, які сприяли забезпеченню дешевою, але відносно кваліфікованою робочою силою; 3) політика «відчинених дверей» для іноземних компаній; 4) створення пільгових умов для розвитку підприємництва.

Промисловість. Видобувна промисловість (залізні руди, боксити, золото, графіт, нафта та ін.). Концентрація підприємств обробної промисловості південному сході, у трикутнику Сан-Паулу, Ріо-де-Жанейро, Белу-Орізонті. Провідні виробництва: машинобудування (автомобілебудування — представництва іноземних компаній, суднобудування, літакобудування, сільськогосподарське машинобудування, виробництво електронно-обчислювальної техніки); чорна металургія (8-ме місце за виробництвом сталі), кольорова металургія (провідні місця за виробництвом алюмінію, міді, цинку); хімічна (нафтохімія, виробництво

мінеральних добрив, пластмас, лаків, фарб); лісова та деревообробна; легка та харчова.

Первинний сектор. Повністю забезпечує себе продовольством, експортне значення. Рослинництво (60%): цукрова тростина, зернові культури (кукурудза, рис), соя, квасоля, кава, тропічні фрукти. Тваринництво: скотарство м'ясного напрямку, свинарство, птахівництво.

Третинний сектор. Провідні складові: торгівля, банківсько-фінансова діяльність, туризм (6 млн туристів щорічно). Відносно добре розвинена транспортна мережа. У внутрішніх перевезеннях провідна роль автомобільного транспорту.

Зовнішньоекономічні зв'язки

Експорт: автомобілі, транспортне обладнання, залізна руда, соя, взуття, кава, фрукти. **Імпорт:** електричне та транспортне обладнання, електроніка, хімічні продукти, нафта. Головні партнери — Китай, США, Аргентина, Німеччина, Нідерланди. 3-й за обсягами торгівельний партнер України серед країн Америки. Експорт та імпорт становить сільськогосподарська продукція. Співробітництво у сфері промислових технологій.

Перегляньте відеоматеріали:

Підбірка відеоуроків 10 клас «Всеукраїнська школа онлайн»

США <https://www.youtube.com/watch?v=DTEdID5mfTo>

Канада <https://youtu.be/3QxS7GkVTyg>

Бразилія <https://www.youtube.com/watch?v=9o8gVK6dlw8>

Виконайте тестові вправи:

1. Які країни за формою адміністративно-територіального устрою переважають у Америці?

А) держави в складі Британської Співдружності Б) монархії В) федеративні республіки Г) унітарні республіки

2. Які держави входять до регіональної організації з угоди вільної торгівлі (НАФТА):

А) США Б) Бразилія **В) Мексика** Г) Канада Д) Венесуела

3. Оберіть три об'єкти світових рекордів регіону Америка

А) найпотужніша в світі ГЕС **Б) найдовша печера світу** В) найглибше озеро світу Г) країна-лідер у світі за виробництвом автомобілів Д) **найпосушливіша пустеля** Е) **найвищий водоспад світу** Є) найглибша западина світу на суходолі

4. У якому регіоні Америки розташована Ямайка?

А) Північна Америка Б) Південна Америка В) Центральна Америка Г) **Карибський басейн**

5. Яке об'єднання у Латинській Америці вирішує питання по налагодженню економічних відносин та торгівлею

А) НАТО Б) ОАД **В) МЕРКОСУР** Г) НАФТА

6. Переселенці з яких європейських держав сформували мовний каркас у Латинській Америці

А) англійська, іспанська Б) італійська, португальська

В) англійська, французька, Г) **іспанська, португальська**

7. Оберіть серед запропонованих країн найбільші нафтогазоносні держави

А) Венесуела Б) США **В) Колумбія** Г) Бразилія Д) Болівія

8. Найменш розвинутою країною Америки є?

А) Гватемала Б) Сурінам В) Уругвай Г) **Гаїті**

9. Яка країна Латинської Америки не має виходу до відкритого моря?

А) Куба Б) Еквадор **В) Болівія** Г) Уругвай

10. Знайдіть головну особливість сучасної карти політичної Північної Америки:

А) немає залежних територій, підпорядкованих іншим державам

Б) майже всі країни належать до групи найменш розвинених

В) за адміністративно-територіальним устроєм усі країни є федераціями

Г) державам характерна аграрно-сировинна спеціалізація.

11. Знайдіть негативний чинник у ЕГП країн Латинської Америки :

А) вони розташовані далеко від світових центрів економіки

Б) регіон розташований відносно близько від США

В) більшість кордонів між країнами регіону проходить по хребтах та ріках

Г) дві країни регіону не мають виходу до океанів та морів

12. Яка країна Америки зберегла командно-адміністративну економічну систему?

А) Перу Б) Куба В) Колумбія Г) Бразилія

13. Які країни за типом економічного розвитку становлять переважну більшість в Північній Америці?

А) високорозвинені країни Б) країни з плановою економікою

В) країни з перехідною економікою Г) країни, що розвиваються

14. Для сфери послуг США характерні?

А) основу транспортної мережі країни становить система високошвидкісних залізниць широтного та меридіонального напрямку

Б) інтеграція науки та виробництва відбувається в результаті створення технопарків та технополісів, які традиційно називають "силіконовими долинами"

В) через високий рівень розвитку промислового та сільськогосподарського виробництва значення міжнародного туризму в країні незначне

Г) для фінансової діяльності країни притаманна наявність багатьох офшорних фінансових центрів зі зниженими податковими ставками

15. Для США є характерними такі досягнення:

А) найпотужніша постіндустріальна наддержжава світу, понад 4/5 зайнятого населення працює в сфері послуг

Б) економіка індустріально-аграрного типу, яка завдяки іноземним інвестиціям та кредитам досягла значних успіхів

В) ринкова економіка, домінування приватної власності, провідна роль ТНК в економіці країни

Г) наявність соціального розшарування на багатих та бідних.

Д) аграрно-індустріальна економіка зі значним контрастами економічного розвитку: поряд з новітніми виробництвами загальна економічна відсталість

Е) надмірна спрямованість економіки на видобуток мінеральних ресурсів та висока залежність від експорту кількох їх видів

Є) збільшення інвестиційних потоків за кордон, активні товарні відносини

16. Який державний лад в США?

А) конституційна монархія, федеративна держава

Б) абсолютна монархія, унітарна держава

В) парламентська республіка, федеративна держава

Г) президентська республіка, федеративна держава

17. Найбільша густина населення в США спостерігається у районах:

А) центральних і західних **Б) приозерних і приокеанських**

В) прикордонних Г) східних і південних

18. До яких країн за рівнем економічного розвитку відноситься Бразилія

А) країни "Великої сімки" Б) країни переселенського типу

В) нові індустріальні держави Г) країни планової економіки

19. Вкажіть характерну рису розселення населення Бразилії

А) територія заселена рівномірно

Б) основна частина населення проживає біля родовищ корисних копалин

В) основна частина населення зосереджена вздовж Атлантичного узбережжя

Г) характерні поодинокі поселення з незначною кількістю людей

20. У сільському господарстві Бразилії переважають:

А) фермерські господарства

Б) плантаційні латифундії

В) власні наділи селян

Г) вся земля державна

21. Центрами зернових культур Канади є провінції?

А) Манітоба, Британська Колумбія **Б) Альберта, Саскачеван**

В) Квебек, Онтаріо

22. Укажіть недолік багатьох родовищ корисних копалин у Канаді:

- А) віддаленість від найбільш освоєних районів та суворі кліматичні умови** Б) відсутність транспортних магістралей, необхідних для їх освоєння
В) переважання будівельної сировини Г) недостатня кількість запасів